

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja tuloverolain 114 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia siten, että irtaimen käyttöomaisuuden menojäännöksestä verovuonna tehtävän poiston enimmäismäärä alennetaan 25 prosenttiin. Arvoltaan vähäisten käyttöomaisuushankintojen hankintameno saataisiin vähentää ko-

konaisuudessaan jo sinä verovuonna, jonka aikana käyttöomaisuus on otettu käyttöön.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Valtaosa elinkeinotoiminnassa käytettävän irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoista vähennetään verotuksessa elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 30 §:ssä tarkoitetun menojäännöspoistojärjestelmän mukaisesti. Poisto tehdään yhtenä eränä menojäännöksestä käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisesta käyttöiästä riippumatta. Menojäännös on verovuoden aikana käyttöön otettujen koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenojen ja aikaisemmin käyttöön otetun vastaavan irtaimen käyttöomaisuuden poistamattomien hankintamenojen summa vähennettynä irtaimesta käyttöomaisuudesta verovuoden aikana saaduilla luovutushinnoilla ja muilla vastikkeilla. Verovuoden poiston suuruus saa olla enintään 30 prosenttia menojäännöksestä.

Elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin sisältyy lisäksi eräiden käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenojen poistamista koskevia erityissäännöksiä. Ammattimaiseen liikenteeseen käytettävän auton hankintamenoista saadaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 33 §:n mukaan verovelvollisen vaatiessa vähentää sinä verovuonna, jona auto on otettu käyttöön, enintään 30 prosenttia, seuraavana verovuonna enintään 25 pro-

senttia ja sen jälkeisinä verovuosina enintään 20 prosenttia. Samaan pykälään sisältyy myös taloudelliselta käyttöiältään lyhytvaikutteisen käyttöomaisuuden hankintamenojen vähentämistä koskeva poikkeussäännös. Tämän säännöksen mukaan saadaan sellaisen irtaimen käyttöomaisuuden, jonka todennäköinen taloudellinen käyttöaika on enintään 3 vuotta, hankintameno vähentää kokonaisuudessaan sinä verovuonna, jona omaisuus on otettu käyttöön. Käyttöomaisuuden hankintahinnan alaisuus ei sen sijaan ole sellaisenaan peruste hankintamenojen vähentämiselle kertapoistona.

2. Ehdotetut muutokset

Hallitus päätti vuosia 1998 ja 1999 koskevan keskitetyn tulopoliittisen sopimuksen yhteydessä toteuttaa eräitä verotusta ja sairausvakuutusmaksuja koskevia alennuksia. Veronalennusten rahoittamiseksi päätettiin muun muassa alentaa irtaimen kuluvaan käyttöomaisuuden menojäännöksestä tehtävä enimmäispoisto nykyisestä 30 prosentista 25 prosenttiin. Lisäksi päätettiin, että eräiden vähäisten käyttöomaisuushankintojen hankintamenot saataisiin vähentää verotuksessa kokonaisuudessaan sen vuoden kuluna, jolloin omaisuus on otettu käyttöön.

Edellä mainittujen päätösten toteuttamiseksi

si ehdotetaan *elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 30 §:n 3 momenttia* muutettavaksi siten, että irtaimen käyttöomaisuuden menojäännöksestä tehtävän poiston enimmäismäärä alennetaan nykyisestä 30 prosentista 25 prosenttiin. Voimassa oleva 30 prosentin poisto ylittää useimmissa tapauksissa käyttöomaisuuden taloudelliseen käyttöikään perustuvan poiston. Erityisesti pitkävaikutteisen käyttöomaisuuden, kuten raskaiden koneiden, laivojen ja lentokoneiden, hankintamenoista verotuksessa tehtävät poistot ylittävät hyvinkin merkittävästi yrityksen kirjanpidossa omaisuuden taloudellisen käyttöiän mukaan tehtävät poistot. Verotuksessa hyväksyttävän enimmäispoiston alentaminen supistaisi jossakin määrin tätä eroa. Ammatimaiseen liikenteeseen käytettävän auton enimmäispoisto ehdotetaan vastaavasti alennettavaksi 25 prosenttiin sinä verovuonna, kun auto on otettu käyttöön, 20 prosenttiin kahtena käyttöönottoa seuraavana verovuonna ja 15 prosenttiin sitä seuraavina vuosina (33 §:n 3 momentti). Alennettuja poistoprosentteja sovellettaisiin kaiken verovelvollisella verovuoden 1999 päättyessä olevan käyttöomaisuuden poistamatta olevan hankintamenon vähentämiseen.

Lisäksi ehdotetaan, että sellaisen irtaimen kuluvan käyttöomaisuuden, jonka hankintameno on enintään 5 000 markkaa (*pienhankinta*), koko hankintameno saataisiin vähentää verotuksessa omaisuuden käyttöönottovuonna (33 §:n 1 momentti). Tällaisten kertamenona vähennettävien pienhankintojen yhteismäärä voisi olla kuitenkin enintään 15 000 markkaa kunakin verovuonna (33 §:n 2 momentti). Koska taloudelliselta käyttöiältään enintään kolme vuotta olevaa käyttöomaisuutta koskeva poikkeussäännös säilyisi ennallaan, myös monet ehdotetun markkamäärän ylittävät käyttöomaisuushankinnat voitaisiin edelleen vähentää kertapoistona verotuksessa. Uusi säännös lieventäisi verotusta silloin, kun omaisuuden taloudellinen käyttöikä ylittää kolme vuotta. Lisäksi säännös yksinkertaistaisi verotusta, sillä sen piiriin kuuluvien pienhankintojen taloudellista käyttöikää ei tarvitsisi erikseen arvioida verotusta toimitettaessa.

Toisaalta uudentyyppisen poistoperusteen käyttöönottamisesta syntyy väistämättä uusia tulkintaongelmia. Useiden vaihtoehtoisten poistojärjestelmien samanaikainen soveltaminen tekee verotuksesta monimutkaisen ja hallinnollisesti raskaan. Menojäännöspoisto-

järjestelmän on edelleen tarkoitus olla irtaimen kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenojen pääasiallinen poistojärjestelmä. Kertapoistoina vähennettyjen hyödykkeiden myyntejä joudutaan myös seuraamaan erikseen, sillä niiden mahdollisia luovutushintoja ei voida vähentää menojäännöstä laskettaessa. Kertapoiston sallivan säännöksen laajamittainen soveltaminen saattaisi johtaa huomattavan suuriin verotulojen menetyksiin erityisesti sinä verovuonna, jona uusi järjestelmä otetaan käyttöön. Näistä syistä pienhankinnan markkamääristä ylärajaa ja pienhankintojen verovuosiakohtaista enimmäismäärää ei ole syytä asettaa ehdotettuja määriä korkeammiksi.

Käyttöomaisuushankinta voi koostua joko yhdestä hyödykkeestä tai useammasta sellaisesta hyödykkeestä, jotka yhdessä muodostavat tietyn kokonaisuuden. Jos hankinta käsittää useista hyödykkeistä koostuvan kokonaisuuden, sen eri osien yhteenlasketun arvon tulee olla enintään 5 000 markkaa, jotta sitä voitaisiin pitää lainkohdassa tarkoitettuna pienhankintana. Pienhankintana ei pidettäisi esimerkiksi kokonaishinnaltaan yli 5 000 markan arvoista käyttöomaisuushankintaa, kuten tietojenkäsittelylaitteistoa, tietyn kokonaisuuden muodostavaa kalustoa tai puhelinjärjestelmää, vaikka sen yksittäisten osien arvo ei ylittäisi 5 000 markkaa. Pienhankintoja koskevaa säännöstä ei sovellettaisi sellaisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenojen vähentämiseen, joihin liittyy niitä koskevia omia erityissäännöksiä elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa. Tällaisia erityissäännöksiä on muun muassa lain 31 ja 34—39 §:ssä. Pienhankintoja koskevan säännöksen lisääminen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 33 §:ään aiheuttaa lain 43 §:n teknisen tarkistuksen.

Tuloverolain (1535/1992) 114 §:n mukaan verovelvollisen tulonhankinnassa käytettyjen koneiden, kaluston ja muiden sellaisten hyödykkeiden hankintamenot vähennetään vuotuisina poistoina noudattaen soveltuvin osin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säännöksiä. Sama koskee lain 116 §:n mukaan hankintamenoja, jotka liittyvät muun kuin elinkeinotoimintaa harjoittavan verovelvollisen sellaiseen toimintaan, josta verovelvollinen on kirjanpitovelvollinen. Mainittujen viittaussäännösten johdosta elinkeinoverotuksen poistoprosentin alentuminen koskee myös näissä säännöksissä tarkoitettua omaisuuden hankintamenon vähentämistä. Pien-

hankintojen vähentämistä koskeva erityissäännös on tarkoitettu koskemaan ensi sijassa yritystoimintaan liittyviä käyttöomaisuushankintoja. Tämän lisäksi säännöstä voitaisiin soveltaa tuloverolain 116 §:ssä tarkoitettujen kirjanpitovelvollisten verotuksessa. Eri-tyissä säännöstä ei kuitenkaan ole tarkoitus soveltaa muussa tuloverolain mukaan verotettavassa toiminnassa. Tämän vuoksi tuloverolain 114 §:ään ehdotetaan lisättäväksi pienhankintojen vähennyskelpoisuutta koskeva rajoitus.

3. Esityksen vaikutukset

Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksessa tehtyjen laskelmien mukaan ehdotusten toteuttaminen lisäisi verovuodelta 1999 kertyvää yhteisöveron tuottoa arviolta 800 miljoonaa markkaa. Verotuottovaikutus verovuodelta 2000 kertyviin veroihin on runsaat 700 miljoonaa markkaa. Sitä seuraavina vuosina muutosten verotuottoja lisäävä vaikutus alenee vähitellen ja on esimerkiksi viidentenä muutoksen jälkeisenä vuonna arviolta 400 miljoonaa markkaa ja kymmenentenä muutoksen jälkeisenä vuonna enää noin 200 miljoonaa markkaa. Veron tuotosta valtion osuus olisi noin 57 prosenttia, kuntien osuus 40 prosenttia ja seurakuntien osuus 3 prosenttia. Arvioissa on otettu huomioon irtaimen käyttöomaisuuden enimmäispoistoprosentin alentamisesta johtuvan verotuottojen kasvun lisäksi pienhankintojen kertapoistomahdollisuuden verotuottoja vähentävä vaikutus. Laskelmia tehtäessä pienhankintoja

koskevan uudistuksen on arvioitu vähentävän verovuodelta 1999 kertyvää veron tuottoa 100 miljoonaa markkaa.

Poistoja koskevilla muutoksilla ei ole kovin suurta vaikutusta vielä verovuodelta 1999 kertyviin ennakkoveroihin. Muutosten arvioidaan lisäävän vuonna 1999 kassaperusteisesti kertyviä verotuloja noin 100 miljoonaa markkaa, josta valtion osuus olisi noin 57 miljoonaa markkaa, kuntien 40 miljoonaa markkaa ja seurakuntien 3 miljoonaa markkaa.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä hallituksen tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteydessä tekemien päätösten pohjalta. Esitystä valmisteltaessa on kuultu verohallitusta.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen.

6. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 30 §:n 3 momentti, 33 § ja 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 43 §:n 1 momentti laissa 1539/1992, seuraavasti:

30 §

Verovuoden poiston suuruus saa olla enintään 25 prosenttia menojäännöksestä.

33 §

Poiketen siitä, mitä 30 §:ssä säädetään, poistetaan verovelvollisen vaatiessa irtaimen kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno kokonaisuudessaan sinä verovuonna, jona omaisuus on otettu käyttöön, jos käyttöomaisuuden:

1) todennäköinen taloudellinen käyttöaika on enintään 3 vuotta; tai

2) hankintameno on enintään 5 000 markkaa (*pienhankinta*).

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu na pienhankintana pidetään käyttöomaisuushyödykettä tai, jos useat käyttöomaisuushyödykkeet yhdessä muodostavat kiinteän kokonaisuuden, tällaista käyttöomaisuushyödykkeiden muodostamaa kokonaisuutta. Pienhankintoina saadaan verovuonna vähentää yhteensä enintään 15 000 markkaa.

Ammattimaiseen liikenteeseen käytetyn auton hankintamenosta poistetaan verovelvollisen vaatiessa sinä verovuonna, jona auto on otettu käyttöön, enintään 25 prosenttia, kahtena seuraavana verovuotena enintään 20 prosenttia ja sen jälkeisinä verovuosina enintään 15 prosenttia.

Saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet sellaisesta irtaimesta käyttöomaisuudesta, jonka hankintameno on vähennetty tässä pykälässä säädetyllä tavalla, luetaan sen verovuoden tuotoiksi, jona ne on saatu.

43 §

Jos käyttöomaisuus tuhoutuu tai vahingoittuu tulipalon tai muun vahinkotapahtuman johdosta, vähennetään 30 §:ssä tarkoitettua menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyt osa sekä 33 §:n 3 momentissa ja 34, 36 ja 39 §:ssä tarkoitettua kuluva käyttöomaisuudesta saatu vakuutuskorvaus tai muu vastike, poistamatonta hankintamenoa vastaavaa osaa lukuun ottamatta, verovuonna tai kahtena seuraavana verovuonna verovelvollisen käyttöön ottaman kuluva käyttöomaisuuden tai toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankintamenosta tai omaisuuden kuntoon saattamisesta johtuvista menoista (*kuluva käyttöomaisuuden jälleenhankintavaraus*).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki**tuloverolain 114 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 114 §:n 1 momentti seuraavasti:

114 §

Hankintamenon jaksottaminen

Verovelvollisen tulonhankinnassa käytettyjen rakennusten, koneiden ja kaluston sekä patenttien ynnä muiden sellaisten hyödykkeiden hankintamenot vähennetään vuotuisina poistoina noudattaen soveltuvin osin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säännöksiä. Mainitun lain 33 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöstä pienhankintojen hankintamenojen vähentämisestä ei kuitenkaan

sovelleta tulonhankinnassa käytettyjen koneiden, kaluston eikä muiden niihin verrattavien hyödykkeiden hankintamenojen vähentämiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 3 päivänä huhtikuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 30 §:n 3 momentti, 33 § ja 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 43 §:n 1 momentti laissa 1539/1992, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

Verovuoden poiston suuruus saa olla enintään 30 prosenttia menojäännöksestä.

Verovuoden poiston suuruus saa olla enintään 25 prosenttia menojäännöksestä.

33 §

Poiketen siitä, mitä 30 §:ssä on säädetty, poistetaan, verovelvollisen vaatiessa,

1) sellaisen irtaimen käyttöomaisuuden, jonka todennäköinen taloudellinen käyttöaika on enintään 3 vuotta, hankintameno kokonaisuudessaan sinä verovuonna jona omaisuus on hankittu, ja

2) ammattimaiseen liikenteeseen käytetyn auton hankintamenosta sinä verovuonna, jona auto on otettu käyttöön, enintään 30 prosenttia, seuraavana verovuotena enintään 25 prosenttia ja sen jälkeisinä verovuosina enintään 20 prosenttia.

Irtaimesta käyttöomaisuudesta, jonka hankintameno on poistettu 1 momentissa säädetyllä tavalla, saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet katsotaan sen verovuoden tuotoksi, jona ne on saatu.

33 §

Poiketen siitä, mitä 30 §:ssä säädetään, poistetaan verovelvollisen vaatiessa *irtaimen kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno kokonaisuudessaan sinä verovuonna, jona omaisuus on otettu käyttöön, jos käyttöomaisuuden:*

1) todennäköinen taloudellinen käyttöaika on enintään 3 vuotta; *tai*

2) *hankintameno on enintään 5 000 markkaa (pienhankinta).*

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna pienhankintana pidetään käyttöomaisuushyödykettä tai, jos useat käyttöomaisuushyödykkeet yhdessä muodostavat kiinteän kokonaisuuden, tällaista käyttöomaisuushyödykkeiden muodostamaa kokonaisuutta. Pienhankintoina saadaan verovuonna vähentää yhteensä enintään 15 000 markkaa.

Ammattimaiseen liikenteeseen käytetyn auton hankintamenosta poistetaan verovelvollisen vaatiessa sinä verovuonna, jona auto on otettu käyttöön, enintään 25 prosenttia, *kahtena* seuraavana verovuotena enintään 20 prosenttia ja sen jälkeisinä verovuosina enintään 15 prosenttia.

Saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet sellaisesta irtaimesta käyttöomaisuudesta, jonka hankintameno on vähennetty tässä pykälässä säädetyllä tavalla, luetaan sen verovuoden tuotoiksi, jona ne on saatu.

43 §

Jos käyttöomaisuus tuhoutuu tai vahingoittuu tulipalon tai muun vahinkotapahtuman johdosta, vähennetään 30 §:ssä tarkoitettua

43 §

Jos käyttöomaisuus tuhoutuu tai vahingoittuu tulipalon tai muun vahinkotapahtuman johdosta, vähennetään 30 §:ssä tarkoitettua

Voimassa oleva laki

menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyt osa sekä 33 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 34, 36 ja 39 §:ssä tarkoitetusta kuluvastä käyttöomaisuudesta saatu vakuutuskorvaus tai muu vastike, poistamatonta hankintamenoa vastaavaa osaa lukuun ottamatta, verovuonna tai kahtena seuraavana verovuonna verovelvollisen käyttöön ottaman kuluvastä käyttöomaisuuden tai toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankintamenosta tai omaisuuden kuntoon saattamisesta johtuvista menoista (*kuluvastä käyttöomaisuuden jälleenhankintavaraus*).

Ehdotus

menojäännöstä laskettaessa vähentämättä jäänyt osa sekä 33 §:n 3 momentissa ja 34, 36 ja 39 §:ssä tarkoitetusta kuluvastä käyttöomaisuudesta saatu vakuutuskorvaus tai muu vastike, poistamatonta hankintamenoa vastaavaa osaa lukuun ottamatta, verovuonna tai kahtena seuraavana verovuonna verovelvollisen käyttöön ottaman kuluvastä käyttöomaisuuden tai toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankintamenosta tai omaisuuden kuntoon saattamisesta johtuvista menoista (*kuluvastä käyttöomaisuuden jälleenhankintavaraus*).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

2.**Laki****tuloverolain 114 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 114 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki***114 §***Hankintamenojen jaksottaminen*

Verovelvollisen tulonhankinnassa käytettyjen rakennusten, koneiden ja kaluston sekä patenttien ynnä muiden sellaisten hyödykkeiden hankintamenot vähennetään vuotuisina poistoina noudattaen soveltuvin osin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säännöksiä.

*Ehdotus***114 §***Hankintamenojen jaksottaminen*

Verovelvollisen tulonhankinnassa käytettyjen rakennusten, koneiden ja kaluston sekä patenttien ynnä muiden sellaisten hyödykkeiden hankintamenot vähennetään vuotuisina poistoina noudattaen soveltuvin osin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säännöksiä. Mainitun lain 33 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöstä pienhankintojen hankintamenojen vähentämisestä ei kuitenkaan sovelleta tulonhankinnassa käytettyjen koneiden, kaluston eikä muiden niihin verrattavien hyödykkeiden hankintamenojen vähentä-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus**miseen.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

*Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran ve-
rovuodelta 1999 toimitettavassa verotukses-
sa.*